

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Saveznici
Knjiga 10

PARTIZANSKA KNJIGA

© Marinko Koščec, 2021.

© Za srpsko izdanje Partizanska knjiga, 2021.

Urednik
Vladimir Arsenić

Marinko Koščec

Sami

Kikinda, 2021.

Cijela noć u vrućici. Možda je famozni virus premda ne vidim odakle mi, u kuću nitko ne dolazi, izlazio sam samo do dućana i to pridržavajući se propisanih mjera. No jučer je buknuo, visoka temperatura a u kostima ledeno, pokrivačima se ne možeš utopiti jer dolazi iznutra. I suhi kašalj, bol u očnim dupljama i zglobovima, malaksalost; brzo sam otpisao dan i zavukao se pod poplun. Potom cvokotanje i košmari, grozničavi metež polusna.

I najednom počinje drmati. Kao da je proradio nekakav ogroman stroj, odmah punom snagom, uz tutnjavu, trese se namještaj, zidovi leluju. Istog sam trena potpuno budan. Zora je; jasno mi je što se događa ali ne mičem se, ležim na leđima i gledam u strop, mislim kako će se raspuknuti i survati, zatrpati me, a možda i neće, odlučujem samo pričekati, što i nije odluka nego nastavak očito jedine životne prakse za koju sam sposoban: prepustiti stihiji da odradi što mora. Pa samo grabim okvir drhtećeg kreveta, slušam toptanje raznih predmeta, jaukanje drvenarije, čujem knjige kako padaju s police u hodniku, zatim i policu, prasak stakla. Po licu me, poput pršića, zasipa boja sa zida. Polako se stišava.

Oprezno ustajem, kao da bi nepromišljen pokret mogao razdražiti neman u dubini. Pod nogama škripe komadići žbuke. Vraćam policu u uspravan položaj, prekoračujem knjige. Tu i tamo, po zidovima su procvale pukotine. Na podu ponešto krhotina. Sve u svemu, ipak manje nego što bi se očekivalo od tolikog ljuljanja. Vani je lunapark; autoalarmima su se priključili psi.

Ali tko zna gdje je epicentar. Moglo bi biti da je ovo tek daleki odjek nečega puno većeg; možda je progutalo cijele gradove, milijune ljudi. Ne, kaže internet. Ovaj je put bilo baš tu, takoreći pod nogama. Pristižu fotke automobila zdrobljenih ciglama. Ulice oživljavaju uspomenu na ratna razaranja. Katedrali je odgrizlo komad tornja.

A onda opet kreće tutnjava. Ova me ispaljuje van. Hladni me zrak podsjeća na groznicu, u letu konstatiram da sam u pidžami, da je trebalo bar zgrabiti bademantl, ali takve brige sad nemaju šansu; razapet sam između straha da će me tu na terasi iza kuće ubiti dimnjaci ili crepovi, čujem ih kako poskakuju po krovu, i možda još veće opasnosti ako odjurim u voćnjak. Neće li se stabla porušiti kao konstrukcija od šibica i poklopiti me? Ne bi li sklonište zapravo trebalo potražiti unutra, uz nešto noseće? Ali otkud znam što tu nosi, a što jedva čeka pasti?

Kao pijan od neodlučnosti, zagledavam se u ono što izvodi žičana ograda duž dvorišta: nekakav zmijski ples, obuzeli su je divlji valovi, kao da se hoće iščupati iz zemlje i odmigoljiti u šumu. Sad opažam događanje na zidu kuće. Jedna od raspuklina bljuje šutu, odlama se par krupnijih komada, i evo ga ode sve, cijela se stražnja stijenka stropoštava u oblaku prašine. Kuća ostaje otvorena, sad je kutija bez jedne strane. Spavaća i radna soba su kao ponuđene, izložene kao na kazališnoj pozornici; što god je u njima dosad činilo moju intimu, sada je dio prirode.

I to se smiruje. Obilazim kuću izvana. Jedan se dimnjak srušio, drugi stoji. Skoro svi prozori imaju stakla. Ali reklo bi se da je cijelu građevinu netko odigao pa spustio, ne baš sasvim precizno; stoji zericu nahero.

Pahulje snijega.

Nije šala: sad već sasvim ozbiljno sniježi. Ili možda jest osebujan nebeski humor.

Jučer je bio prvi dan proljeća. Voćke su u punom cvatu, naročito marelice. Duž dvorišta, tisuće ružičastih čašica rastvorene su poput dlanova i u njih sipe meki smrtonosni kristali. Kao i po mojem krevetu.

Treba dakle početi novi život u novoj kući. Moje novo normalno. Nova je kuća neokrznuta, tako se bar čini izvana. Ako unutra i ima pukotina, uklopile su se u stanje zidova, koji su ostali neožbukani kad su uzduž i poprijeko prokopani kanali za cijevi i kablove. Ovdje se stanuje primarnije, u neposrednom kontaktu s bazičnim funkcijama kuće, kao u tijelu koje ne skriva svoje organe ovojnicom kože. Otpadni materijal zgrnuo sam prema kutovima; između hrpa može se bez problema hodati. Iz stare kuće donio sam madrac i položio ga na nekoliko slojeva kartona. Ne obazirući se na crvenu traku i zastavicu s mrtvačkom glavom koje je postavila inspekcija, ali vrebajući zatišja između još i još podrhtavanja, izvukao sam i štednjak, fotelju i nešto sitnog inventara, nadasve naravno laptop i ruter. Razmišljao sam i o hladnjaku pa ipak odustao; *travel light*.

Ako ne naiđe neki snažniji val te je dovrši, stara će kuća ostati ovako stajati koliko poživim; baš ništa mi ne smeta. Vjerojatno će zadati muke budućim vlasnicima, jer uskim dvorištem, kraj nove, nemoguće joj je prići ikakvom mehanizacijom,

trebat će je drobiti ručno i odnositi komad po komad. Osim ako netko ne kupi cijeli paket samo zbog zemljišta, pa obje kuće sravni kako bi izgradio nešto pristojno, suvremeno. Ali vjerojatnija sudbina, ovoga takozvanog imanja kao i cijele ove države – naravno uz iznimku uskog pojasa u kojem je moguće graditi apartmane s pogledom na more – razabire se kad čovjek prošeće kvartom: sve više nekoć obiteljskih kuća, iščekujući da ih netko kupi, nestaje u šikari.

Dobro, sad se ipak potvrdilo da jest covid-19: najednom je nestalo mirisa i okusa. Zapravo ne znam je li najednom ili ih nema već neko vrijeme, nije da sam se zadnjih dana puno zanimao za njih, gotovi obroci koji stižu dostavom to baš i ne potiču, a gubitak okusa i mirisa lijepo se uklapa u paradigmu posvemašnje redukcije. Oni neugodniji simptomi povukli su se tako brzo da je neshvatljiva sva ta pandemijska histerija; ostali su samo konstantni umor i usporenost.

A moguće je da se i u tome samo zavaravam, odnosno pripisujem koroni ono što je stiglo neovisno o njoj te je sad moja permanentna i jedina realnost: progresija umora i usporavanje cijelog mehanizma dok se ne skrasim na nuli. Isto je tako moguće da sve nas zavaravaju brojka oni koji su se dočepali uloge arbitra, objavljiivača stanja i donositelja mjera. Jer kako li je slatko izlaziti pred publiku koja te iščekuje otvorenih usta. Statistike i grafovi su fantastičan hipnotizerski alat, brojčice rado pjevaju zadanu melodiju, rastezljive su kao žvakaća, uz malo alkemijske vještine mogu potvrditi bilo koju tezu ili njezinu suprotnost. Jedni brojka dokazuju da je ovo manje opasno

od obične gripe, da nas sad umire manje nego prije covida, drugi umrlima od virusa pribrajaju i umrle s virusom i one koji umiru od straha pred virusom, strah preteže, strah je jači od svega, onaj tko ga zajaši pobjeđuje, postaje personifikacija Istine i proricateelj budućnosti, zaštitnik i heroj. Virus kao da je poslan na Zemlju upravo radi takvih, besprizornih aparatčika koji su cijeloga svoga bljutavog života tragali za zrnom soli, ne bi li stekli opravdanje za zaljubljenost u vlastitu sliku, i evo virus je od njihova blata stvorio dostojanstvene likove i djela, omiljene u puku, djeca ih crtaju u Supermanovu kostimu kako pobjeđuju kozmičko Zlo, šalju im srca i poljupce, svoje narudžbe za Božić. A oni jedva prikrivaju nasladu dok obustavljaju, zabranjuju, zatvaraju, kažnjavaju. Potajno drhte od užitka dok dave poduzetnika, gad im je odavno kost u grlu, dok izriču smrtnu presudu ugostitelju, sitnom obrtniku, samostalnom umjetniku. Dok *obeshrabruju* slavlja, svako okupljanje zbog razonode i razveseljavanja, i svaku frivolnost kad smo pri tome, naravno vjerski obredi su nešto sasvim drugo, oni su ozbiljni i nužni kao smrt, i vodu dovode istom mlinu, straha i pokornosti.

I evo se gasi žar združivanja i zbližavanja, zamire želja i potreba za drugime. Što god govorio, puk se rado daje represiji, sam si navlači uzde. Od srca se obeshrabruje i žalosti. Nagnuće odustajanju oduvijek je tu, trebao je samo izgovor da se predaš, zavučesh i zaključaš se, da prihvatiš propast kao jedinu mogućnost, sad ti nitko nema pravo reći da je krivnja tvoja.

Jedno je sigurno: ono što je bilo i više neće biti sada dolazi na svoje. Vremena i prostora za to sad ima u izobilju. Može se u miru božjem projicirati na unutrašnje platno. Razgledavati i prežvakavati do mile volje.